

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки, управління та інформаційних технологій
Кафедра економіки та фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки,
управління та інформаційних
технологій

Юлія НЕГОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

БЮДЖЕТУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни вибіркова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

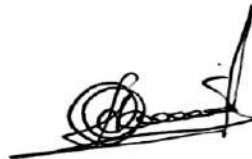
Петро ОВЧАР

(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою економіки та фінансів
протокол № 1
від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Петро ОВЧАР

(прізвище, ініціали)

Укладач: Браславець Олексій Юрійович, кандидат економічних наук.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» забезпечує формування вмінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою, поглиблює та конкретизує набуті здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти базові знання з таких дисциплін як «Банківський менеджмент», «Податковий менеджмент», «Страховий менеджмент», «Системне управління та інформаційні технології прийняття рішень», «Фінансовий менеджмент» та інші, а також набуття ними відповідних фахових компетенцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» є теоретична та практична основа сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль фахівця в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120 годин (4 кредити ECTS)**.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» є формування у здобувачів системного розуміння теоретичних і практичних засад податкового бюджетування як важливої складової фінансового менеджменту підприємства, а також набуття компетентностей щодо планування, прогнозування, контролю та оптимізації податкових платежів у межах бюджетного процесу. Дисципліна спрямована на опанування методики розроблення податкових бюджетів у сферах прямого та непрямого оподаткування, визначення принципів і критеріїв їхньої оптимальності, побудову ефективної системи управління податковими потоками підприємства. Особлива увага приділяється організації бюджетного процесу, послідовності етапів бюджетування податків і зборів, застосуванню сучасних методів контролю за виконанням податкових бюджетів та оцінюванню ефективності прийнятих управлінських рішень у сфері оподаткування. Результатом вивчення є формування здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо податкової політики підприємства, прогнозувати наслідки зміни податкового навантаження, забезпечувати фінансову стабільність, податкову безпеку та зростання конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» є поглиблення й розширення теоретичних і практичних знань в частині здійснення досліджень особливостей діяльності господарюючих суб'єктів як бази бюджетування; з'ясувати сутність та значення бюджетування податків та зборів в системі управління підприємством; набуття умінь застосовувати знання з методики та організації бюджетування податків і зборів при розробці податкового бюджету підприємства; виробити умінь використовувати теоретичні положення при оцінюванні виконання бюджету податків і зборів підприємства та напрямів його удосконалення.

Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання (мікрорівень) та стану фінансових систем на макрорівні.

- Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення та застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

- Здатність до пошуку, критичного осмислення, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Програмні результати навчання (ПРН)

- Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

- Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

- Застосовувати поглиблені знання, науковий, аналітичний і методичний інструментарій, в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для обґрунтування та прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

- Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

- Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	у тому числі						у тому числі					
	усього	л	сем.	пз	лаб.	с. р	усього	л	сем.	пз	лаб.	с. р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Сутність та місце податкового бюджетування в системі управління підприємством	14	2	2			10	13		1			12
Тема 2. Принципи та критерії оптимальності податкового бюджетування	14	2	2			10	14	1	1			12
Тема 3. Організація бюджетного процесу на підприємстві	16	2	4			10	14	1	1			12
Тема 4. Етапи бюджетування податків та зборів на підприємстві	16	2	4			10	14	1	1			12
Разом за змістовим модулем 1	60	8	12	0	0	40	55	3	4	0	0	48
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Методика проведення бюджетування податків і зборів підприємства	12	2	2			8	16	1	1			14
Тема 6. Бюджетування податків і зборів у сфері прямого оподаткування	14	2	2			10	16		2			14
Тема 7. Бюджетування податків і зборів у сфері непрямого оподаткування	16	4	2			10	17	1	2			14
Тема 8. Контроль виконання податкових бюджетів	18	4	4			10	16	1	1			14
Разом за змістовим модулем 2	60	12	10	0	0	38	65	3	6	0	0	56
<i>Усього годин</i>	120	20	22	0	0	78	120	6	10	0	0	104

4. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Сутність та місце податкового бюджетування в системі управління підприємством.

Сутність понять «бюджетування», «податковий бюджет підприємства». Значення системи бюджетування для підприємства. Функції та завдання бюджетування. Процес і система бюджетування податків і зборів на підприємстві. Вплив впровадження податкового бюджетування на фінансову стійкість підприємства в умовах змін податкового законодавства України

Тема 2. Принципи та критерії оптимальності податкового бюджетування.

Принципи податкового бюджетування: безперервність, гнучкість, точність, принцип участі, комплексність, оптимальність, необхідність планування, об'єктивність, інтегрованість, економічність, централізація, періодичність, варіантність, системність. Основні критерії оптимальності податкового бюджетування. Принципи податкового бюджетування найбільш ефективні для мінімізації податкових ризиків в сучасних умовах воєнного та післявоєнного відновлення економіки України.

Тема 3. Організація бюджетного процесу на підприємстві.

Центри відповідальності при формуванні податкових бюджетів. Елементи бюджетного регламенту: бюджетний період; строки (графік) та порядок розробки, узгодження, представлення, консолідації та затвердження бюджетів; бюджетний цикл; система внутрішнього контролю та оцінки виконання бюджету. Інформаційне забезпечення бюджетування податків суб'єкта господарювання. Роль автоматизації бюджетного процесу у підвищенні прозорості та достовірності податкових розрахунків підприємства.

Тема 4. Етапи бюджетування податків та зборів на підприємстві.

Аналіз чинного податкового законодавства щодо механізму нарахування та сплати податкових платежів підприємства. Ретроспективний аналіз податкових платежів підприємства. Визначення бази оподаткування у плановому періоді. Встановлення взаємопов'язаних показників з показниками податкових бюджетів. Визначення переліку показників, необхідних для розрахунку планових сум податкових платежів. Формування податкових бюджетів та зведеного податкового бюджету. Складання податкового календаря. Аналіз засобів покриття дефіциту коштів для сплати податкових платежів. Моніторинг виконання зведеного податкового бюджету. Виявлення джерел коштів для сплати податкових зобов'язань. Аналіз виконання зведеного податкового бюджету. Етапи податкового бюджетування в умовах цифровізації фінансового управління підприємствами

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Методика проведення бюджетування податків і зборів підприємства.

Складові механізму податкового бюджетування. Бюджетування нарахування податків. Бюджетування податкових платежів. Бюджетування податкової заборгованості. Податкова стійкість. Граничні значення податкової стійкості підприємства. Інструменти підвищення точності прогнозування податкових платежів у процесі бюджетування.

Тема 6. Бюджетування податків і зборів у сфері прямого оподаткування.

Види прямих податків. Податок на прибуток. Податку на доходи фізичних осіб. Особливості нарахування та сплати інших прямих податків. Особливості бюджетування сум податкових платежів підприємства за прямими податками. Підходи до оптимізації податку на прибуток у процесі податкового бюджетування без порушення чинного законодавства.

Тема 7. Бюджетування податків і зборів у сфері непрямого оподаткування.

Види непрямих податків. Податок на додану вартість: економічна сутність, проблеми та шляхи удосконалення механізму справляння. Акцизний податок. Особливості нарахування та сплати інших непрямих податків. Особливості бюджетування сум податкових платежів підприємства за непрямыми податками. Вплив змін ставок ПДВ та акцизного податку на процес податкового планування підприємств у різних галузях.

Тема 8. Контроль виконання податкових бюджетів.

Суть та значення контролю податкових бюджетів підприємства. Моніторинг виконання податкових бюджетів. Стадії проведення контролю: попередній контроль, поточний контроль, заключний контроль. Послідовність проведення моніторингу та контролю виконання податкових бюджетів підприємства. Оцінка реалізації податкової політики підприємства через бюджетування податків. Система внутрішнього контролю податкового бюджетування щодо запобігання фінансовим санкціям з боку податкових органів.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сутність та місце податкового бюджетування в системі управління підприємством	2	
2	Тема 2. Принципи та критерії оптимальності податкового бюджетування	2	1
3	Тема 3. Організація бюджетного процесу на підприємстві	2	1
4	Тема 4. Етапи бюджетування податків та зборів на підприємстві	2	1
5	Тема 5. Методика проведення бюджетування податків і зборів підприємства	2	1
6	Тема 6. Бюджетування податків і зборів у сфері прямого оподаткування	2	
7	Тема 7. Бюджетування податків і зборів у сфері непрямого оподаткування	4	1
8	Тема 8. Контроль виконання податкових бюджетів	4	1
Усього годин		20	6

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сутність та місце податкового бюджетування в системі управління підприємством	2	
2	Тема 2. Принципи та критерії оптимальності податкового бюджетування	2	1
3	Тема 3. Організація бюджетного процесу на підприємстві	2	1
4	Тема 4. Етапи бюджетування податків та зборів на підприємстві	2	1
5	Тема 5. Методика проведення бюджетування податків і зборів підприємства	2	1
6	Тема 6. Бюджетування податків і зборів у сфері прямого оподаткування	2	
7	Тема 7. Бюджетування податків і зборів у сфері непрямого оподаткування	4	1
8	Тема 8. Контроль виконання податкових бюджетів	4	1
Усього годин		20	6

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сутність та місце податкового бюджетування в системі управління підприємством	10	12
2	Тема 2. Принципи та критерії оптимальності податкового бюджетування	10	12
3	Тема 3. Організація бюджетного процесу на підприємстві	10	12
4	Тема 4. Етапи бюджетування податків та зборів на підприємстві	10	12
5	Тема 5. Методика проведення бюджетування податків і зборів підприємства	8	14
6	Тема 6. Бюджетування податків і зборів у сфері прямого оподаткування	10	14
7	Тема 7. Бюджетування податків і зборів у сфері непрямого оподаткування	10	14
8	Тема 8. Контроль виконання податкових бюджетів	10	14
Усього годин		78	106

11.Завдання для самостійної роботи

Основою самостійної роботи є поглиблене вивчення теоретичних і практичних засад податкового бюджетування як складової системи фінансового управління підприємством. Особлива увага приділяється розумінню ролі податкового планування у забезпеченні фінансової стійкості, ліквідності та податкової безпеки суб'єкта господарювання.

Студент має дослідити сутність і значення податкового бюджетування, його місце в системі загального бюджетного процесу підприємства, а також вивчити принципи та критерії оптимальності податкового планування. Необхідно проаналізувати етапи формування податкових бюджетів, порядок складання податкового календаря та визначення бази оподаткування.

У процесі самостійної роботи здобувач має з'ясувати особливості бюджетування податків у сфері прямого та непрямого оподаткування, дослідити проблеми і шляхи підвищення ефективності податкового планування за податком на прибуток, ПДВ, акцизами, місцевими податками і зборами. Важливо опрацювати питання контролю виконання податкових бюджетів, моніторингу, внутрішнього аудиту й оцінки ефективності податкової політики підприємства.

Самостійна робота здобувачів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Що таке бюджетування податків і зборів на підприємстві?
2. Які основні функції виконує система податкового бюджетування?
3. У чому полягає взаємозв'язок між податковим бюджетом і фінансовою стратегією підприємства?
4. Назвіть основні принципи податкового бюджетування.
5. Який принцип податкового бюджетування є ключовим для забезпечення точності планових розрахунків?
6. Які критерії оптимальності використовуються у процесі податкового бюджетування?
7. У чому полягає роль центрів відповідальності у формуванні податкових бюджетів?
8. Що включає бюджетний регламент підприємства?
9. Яке значення має бюджетний цикл у процесі податкового бюджетування?
10. Які основні джерела інформації використовуються при бюджетуванні податків?
11. Які етапи включає процес податкового бюджетування?
12. Як проводиться аналіз ретроспективних податкових платежів підприємства?
13. Що таке податковий календар і яку роль він відіграє в управлінні податками?
14. Як визначається база оподаткування при плануванні податкових платежів?
15. У чому полягає методика бюджетування нарахування податків?
16. Як розраховується податкова заборгованість у системі бюджетування?
17. Що таке податкова стійкість підприємства?
18. Як оцінити граничні значення податкової стійкості?
19. Які особливості має бюджетування за прямими податками?
20. Як формується бюджет з податку на прибуток підприємства?
21. Які є інструменти прогнозування податкових надходжень?
22. Які особливості має бюджетування ПДВ?
23. У чому полягають складнощі бюджетування акцизного податку?
24. Як зміна податкових ставок впливає на податковий бюджет підприємства?
25. Які завдання вирішує система контролю податкових бюджетів?
26. Назвіть основні етапи моніторингу виконання податкових бюджетів.
27. Які методи внутрішнього контролю застосовуються для податкових бюджетів?
28. Як оцінюється ефективність реалізації податкової політики підприємства?
29. Які сучасні ІТ-інструменти використовуються для автоматизації бюджетування податків?
30. Як податкове бюджетування сприяє підвищенню фінансової безпеки підприємства?

13. Методи навчання

Методи навчання на практичних заняттях: практичний метод (метод візуалізації (презентація, графічна та таблична ілюстрація, метод демонстрацій та інші); дослідницький метод, пошуковий метод (робота з навчально-методичною літературою: рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веборієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); метод проблемного виконання, репродуктивний метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді: *усного та письмового опитування, доповідей, тестування, вирішення завдань, написання рефератів, виконання індивідуальних завдань тощо.*
- для підсумкового контролю у вигляді *диференційований залік у формі усної або письмової відповіді (теоретичні питання, вирішення практичних завдань, тощо).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційованій залік з початкової дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60								Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль				Змістовий модуль 2						Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
6	6	6	6	6	6	7	7	10	40	100

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Податковий кодекс. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>

2. Браславець О. Ю. (2019) Податковий регламент як норма публічних фінансів щодо особливої процедури розробки й ухвалення податкових законопроектів//Актуальні проблеми економіки. №6. с. 97-106.

3. Браславець О. Ю. (2019) Концептуальні засади вдосконалення форм захисту інтересів платників податків у податковому процесі // Актуальні проблеми економіки. №12. с. 78-85.

4. Болгов В. Є., Витяганець І. М. (2021) Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньофірмового бюджетування. Економіка і організація управління. 15-29.

5. Гринчишин Я. (2022) Вдосконалення процесу бюджетування підприємств в

умовах невизначеності. Економіка та суспільство. 43.

6. Жибер, Т. В., Тимченко О. М. (2023) Концептуалізація бюджетування в парадигмі інституціоналізму. Фінанси України. 8.113-128.

7. Свідерська І. М., Юркевич О. М. (2023) Фінансове прогнозування і бюджетування корпоративних підприємств за умов макроекономічної волатильності. Ефективна економіка. 8.

8. Ткаченко М. (2021) Теоретичні засади формування бюджету податків і зборів на підприємстві. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"(економічні науки). 1. 87-90.

9. Banking and capital markets. URL: <https://www.pwchk.com/en/industries/financialservices/banking-and-capital-markets.html>

Допоміжна

1. Греца Я. В. (2020) Зміст, правові засади та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород, 420 с

2. Податкова політика підприємства (2023): навчальний посібник / Іванишина О. С., Герасименко О. М., Тучак Т. В., Прокопенко І. А. – Ірпінь : Державний податковий університет 158 с

3. Самусевич Я. В., Височина А. В. (2021) Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет. 344 с.

4. Оришин Т. М. (2019) Оптимізація податкового навантаження підприємства: теоретичний та методичний аспекти. Економіка та держава. № 4. С. 58–62

5. Матвійчук Л., Олійник Л. (2022) Податкове навантаження вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану: методичний аспект. Вісник Хмельницького національного університету. № 3. С. 192–198.

6. Юрчишена Л. В., Піркл О. М. (2024) Прагматизм податкових надходжень до місцевих бюджетів України в умовах воєнного часу. Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України, 145-147

7. Рудик. Н. В. (2023) Програмно-цільове бюджетування на рівні місцевих бюджетів для сталого розвитку громад. Інвестиції: практика та досвід. № 11: червень. С. 44- 51.

8. Діагностика системи місцевого оподаткування: (2023) Аналітичний звіт / К. Швабій, Т. Богдан, М. Джус, Т. Кошук, Н. Новицька, М. Пасічний, І. Онищук, Ю. Остріщенко. 142с.

9. Славкова А.А., Коломієць Г.Б. (2023) Податкові реформи під час воєнного часу в Україні: аналіз соціальних та економічних наслідків. Економіка. Фінанси. Право. № 11. ст. 61- 65